

1	KIIMINGIN TURVALLISUUSUUNNITELMA	3
1.1	YLEISTÄ.....	3
2	MAANHANKINTA JA KAAVOITUS.....	4
2.1	SUUNNITTELUN TAVOITTEET	4
2.2	TOTEUTTAMISEN TAVOITTEET	4
3	YHDYSKUNTAPALVELUT	5
3.1	JULKISET RAKENNUKSET JA VUOKRATALOT	5
3.1.1	RAKENNETTU YMPÄRISTÖ.....	5
3.2	INVESTOINNIT JA HANKESUUNNITELMAT	5
3.3	TOIMENPITEET	5
4	ASUMINEN	6
4.1	TOIMENPITEET	6
4.2	ASUNNOTTOMUUS	6
4.3	TOIMENPITEET	6
5	SOSIAALITOIMI.....	7
5.1	YLEISTÄ.....	7
5.1.1	EHKÄISEVÄ JA KORJAAVA TYÖ	7
5.1.2	RISKIKARTOITUS.....	7
5.1.3	KUNTALAISTEN ELINOLOSUHTEISIIN LIITTYVÄT RISKIT	7
5.1.4	YLEISET TURVALLISUUSRISKIT	8
5.1.5	TYÖTURVALLISUUSRISKIT	8
5.1.6	TOIMENPITEET	8
5.2	LASTENSUOJELU	8
5.3	PÄIHDEHUOLTO	9
5.4	TOIMEENTULOTURVA	10
6	TERVEYSTOIMI.....	11
6.1	NEUVOLATYÖ.....	11
6.2	KOULUTERVEYDENHUOLTO.....	11
6.3	MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ.....	11
6.4	TERVEYDEN EDISTÄMINEN.....	12
6.5	TOIMENPITEET	12
7	PÄIVÄHOITO	13
7.1	TOIMENPITEET	13
8	KOULUTOIMI.....	15
8.1	TOIMENPITEET	17
9	VAPAA-AIKAPALVELUT	19
9.1	LIIKUNTATOIMI	19
9.1.2	TOIMENPITEET	19
9.2	NUORISOTOIMI	19
9.2.1	NUORISOTILATOIMINTA	19
9.2.2	ERITYISNUORISOTYÖ	20
9.2.3	RAITTIUSKASVATUS.....	20
9.2.4	KERHO- JA LEIRITOIMINTA.....	20
9.2.5	VERKOSTOITUMINEN	20
9.2.6	VANHEMPAINYHDISTYS	20
9.3	TOIMENPITEET	21
9.3.1	NUORISOTILATOIMINTA	21
9.3.2	RAITTIUSKASVATUS.....	21
9.3.3	KERHO- JA LEIRITOIMINTA.....	21
10	NUORTEN TYÖPAJA.....	22

10.1 SYRJÄYTYMISEN EHKÄISY	22
10.2 KOULUNKÄYNTIVAIKEUDET	22
10.3 OPISKELUN KESKEYTYS	22
10.4 HUUMEIDEN KÄYTTÖ	22
10.5 RIKOSTEN EHKÄISY	22
10.6 MIELENTERVEYSKUNTOUTUS	23
10.7 TOIMENPITEET	23
11 POLIISITOIMINTA	24
KATUTURVALLISUUS	24
11.1 TOIMENPITEET KATUTURVALLISUUDEN PARANTAMISEKSI	25
11.2 RIKOSTUTKINNAN TEHOSTAMINEN	25
11.3 HANKKEET JA NIIDEN TOTEUTTAMINEN	26
12 SEURAKUNTA	27
12.1 YLEISTÄ	27
12.1.2 PAPISTO	27
12.1.3 LAPSITYÖ	27
12.1.4 TOIMINTA	27
12.2 VARHAISNUORISOTYÖ	28
12.2.1 LAPSI - JA VARHAISNUORISOTYÖN KEHITYSTAVOITTEITA	28
12.3 NUORISOTYÖ	28
12.3.1 KEHITYSTAVOITTEITA	28
12.4 ERITYISNUORISOTYÖ	28
12.4.1 KEHITTÄMISSUUNNITELMA	29
12.5 DIAKONIA TYÖ	29
12.5.1 KEHITTÄMISSUUNNITELMA	30
12.6 LÄHETYSTYÖ	30
12.6.1 KEHITTÄMISSUUNNITELMA	30
13 YRITTÄJÄT	31
13.1 YRITTÄJÄKOULUTUS JA YHTEISTYÖ KUNNAN KANSSA	31
13.2 VARASTAMISEN EHKÄISEMINEN LIIKKEISSÄ	31
13.3 TYÖTURVALLISUUS	31
13.5 ASIAKKAIDEN TURVALLISUUS	31
13.6 HARMAAN TALOUDEN KITKEMINEN	31
13.8 VAKUUTUSKORVAUSRIKKOMUKSET	31
13.9 TOIMENPITEET	32
13.9.1 YRITTÄJÄKOULUTUS JA YHTEISTYÖ KUNNAN KANSSA	32
13.9.2 VARASTAMISEN EHKÄISEMINEN LIIKKEISSÄ	32
13.9.3 TYÖTURVALLISUUS	32
13.9.5 ASIAKKAIDEN TURVALLISUUS	32
14 JATKOTOIMENPITEET	33

1 KIIMINGIN TURVALLISUUSUUNNITELMA

1.1 Yleistä

Valtioneuvoston vuonna 1999 tekemän periaatepäätöksen mukaan kansallisen rikosentorjuntaohjelman tavoitteena on luoda yhteinen toimintapolitiikka rikollisuuden vähentämiseksi ja turvallisuuden lisäämiseksi. Rikosentorjuntaan osallistuvat valtiovallan ohella entistä tietoisemmin ja aktiivisemmin kunnat, elinkeinoelämä, kirkko, kansalaisjärjestöt, jopa yksityiset kansalaisetkin. Ohjelman laatimiseksi oikeusministeriö on julkaissut rikosentorjuntaneuvottelukunnan julkaisun ”Turvallisuustalkoot. Kansallinen rikosentorjuntaohjelma”.

Kiimingin kunta sijaitsee Oulun kaupunkiseudulla (=OULUSEUTU), joka on maamme voimakkaimmin kehittyviä alueita. Kiimingin yhdyskuntarakenne liittyy kiinteästi Oulun kaupunkiseudun keskustajamaan etäisyyden ollessa noin 20 km Oulun keskustasta. Kiimingin kunnan asukasluku kasvaa 4. nopeimmin koko maassa. Kunnan asukasluku oli vuoden 2002 lopussa yli 11 000 asukasta. Väestösuunnite vuodelle 2020 on 14 000 asukasta. Vuoden 2001 alussa alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä oli lähes 30 % ja yli 65-vuotiaita oli noin 6.5 %.

Paikallista rikosentorjuntayhteistyötä varten tarvitaan turvallisuussuunnitelma. Kunnanjohtaja Eino Iisakka nimesi 30.8.2001 Kiimingin kunnan turvallisuussuunnitelmaa laatimaan työryhmän, johon pyydettiin myös Kiimingin seurakuntaa, Haukiputaan kihlakunnanvirastoa ja Kiimingin Yrittäjiä nimeämään edustajansa.

Kiimingin kunnan turvallisuussuunnitelmaa laativaan työryhmään ovat kuuluneet seuraavat henkilöt:

Kunnanjohtaja Eino Iisakka, työryhmän puheenjohtaja
Sosiaalityöntekijä Pentti Remes, sosiaalitoimi
Osastonhoitaja Sirkku Kaltakari, terveystoimi
Koulukuraattori Maarit Kopakka, sivistystoimi
Päiväkodinjohtaja Rauni Karjalainen, päivähoito
Maanrakennusmestari Tapio Lehto, tekniset palvelut
Vastaava työnjohtaja-rakennusmestari Hannu Kuusela, kiinteistötoimi
Liikuntasihteeri Kari Näppä, liikuntatoimi
Erityisnuorisotyöntekijä Pasi Karvonen, nuorisotoimi, työryhmän sihteeri
Erityisnuorisotyöntekijä Kirsi Niskanen, Johanna Laitinen 1.10.2002 lähtien, seurakunta
Vanhempi konstaapeli Risto Vuorjoki, Kiimingin aluepoliisi
Yrittäjä Hannu Tuohino, Kiimingin yrittäjät r.y.

2 MAANHANKINTA JA KAAVOITUS

Yleiskaavoituksella ohjataan eri toimintojen sijoittumista ja toimintojen välisiä yhteystarpeita. Kaavassa osoitetaan asumisen alueet, teollisuus- ja työpaikka-alueet, virkistys- ja vapaa-ajan alueet sekä julkisten ja kaupallisten palvelujen sijoittuminen. Yleiskaavassa osoitetaan lisäksi pääliikenneverkko ja kevyenliikenteen yhteydet. Yleiskaava on ohjeena kunnan maanhankinnassa ja sillä ohjataan tarkempaa maankäytön suunnittelua.

Asemakaavoituksella ohjataan rakentamista. Kaavassa määritellään tontit, rakennusoikeus, tiealueet ja ulkoilualuevaraukset. Asemakaava laaditaan yleiskaavan mukaisesti, jolloin siinä toteutuvat yleiskaavassa määritellyt aluevaraukset ja yhteystarpeet.

2.1 Suunnittelun tavoitteet

Kaavoituksessa tulee pyrkiä monipuoliseen asuntorakenteeseen, jossa samalle asuntoalueelle sijoittuu sekä pientaloita että omakotitaloja. Kun kaavoitetaan kunnan omistamalle maalle, voidaan tontteja luovutettaessa huolehtia siitä, ettei synny yksipuolisesti omistus- tai vuokra-asuntojen alueita. Mikäli tontteja voidaan luovuttaa useammalta alueelta vuoronperään, voidaan näin ehkäistä yksipuolisen ikärakenteen syntymistä. Liikenteellisesti ja palveluiden kannalta on edullista sijoittaa tiivein asuminen keskustan tuntumaan. Tällöin on huolehdittava riittävästä vapaa-ajanaluevarauksista ja yhteyksistä virkistysalueille. Nykyisin puhutaan mielellään sekarakenteesta, jossa työpaikka-alueita ja asuntoalueita lomitetaan. Tällä halutaan vähentää työpaikkaliikennettä. Lisäksi laajat työpaikka-alueet ilman asumisen tarjoamaa sosiaalista kontrollia voivat olla ilkeiden kohteena. Asuminen ja ympäristöä häiritsevä teollisuus tulee kuitenkin erottaa toisistaan.

Kevyenliikenteen reitit tulee ohjata joko kokoojakatujen vierelle tai muuten lähelle asuntoja. Vaikka viheralueiden keskellä kulkevat reitit voivat lyhentää välimatkoja, koetaan ne kuitenkin turvattomaksi iltakäytössä. Leikkipuistot ja pallokentät tulee myös sijoittaa siten, että niille on näköyhteys viereisiltä asuntoalueilta, jolloin asukkaiden oma valvonta ehkäisee ilkeitä ja häiriöitä. Virkistysalueet tulee suunnitella niin, että lähimpänä asuntoja ovat pienet leikkipuistot ja monipuolisemmat peli- ja leikkialueet sijoitetaan keskeisesti, asuntoaluekohtaisesti kevyenliikenteen yhteyksien päähän asunnoista. Sekä yksityisten että kaupallisten palveluiden alueille tulee olla sujuva ajoneuvoyhteys, mielellään joukkoliikenneyhteys sekä turvallinen kevyenliikenteenyhteys.

2.2 Toteuttamisen tavoitteet

Asunto- ja työpaikka-alueet tulee toteuttaa mahdollisimman hyvätasoisina ja pyrkiä pitämään ympäristö siistinä. Ydinkeskusta, kauppojen ja kioskien ympäristöt tulee suunnitella ja toteuttaa viihtyisiksi. Liikenneväylät, myös kevyenliikenteen väylä tulee olla valaistuja. Toiminnalliset puistot tulee valaista. Puistojen kunnosta tulee huolehtia niin, että toiminnalliset puistot pysyvät hyvässä kunnossa ja laajemmat viheralueet pysyvät siisteinä ja kulkukelpoisina. Mikäli asuntoalueet ovat toteutuneet lyhyellä aikavälillä ja ikärakenne on muotoutunut yksipuoliseksi, tulee päivähoito- ja koulupalveluiden lisäksi ennakoita ajoissa nuorison harrastus- ja vapaa-ajan toiminnan tarpeet. Kaupalliset ja julkiset palvelut tulee olla turvallisesti myös liikuntarajoitteisten saatavilla.

3 YHDYSKUNTAPALVELUT

3.1 Julkiset rakennukset ja vuokratalot

3.1.1 Rakennettu ympäristö

Olemassa olevien julkisten kiinteistöjen kehittämistarpeita ovat mm. aikaisemman suunnittelun ja rakentamisen tuottamat laatuongelmat sekä sisäilmasto-ongelmat ja home- ja kosteusvauriot. Kyseisiin ongelmiin suhtaudutaan Kiimingissä vakavasti. Asiantuntemusta löytyy kohtuullisesti sekä asioiden hoitamiseen tarmoa. Ainoa ongelma tässä asiassa on raha.

Tilaturvallisuus, eli rikos-, paloilmoitin-, valvontakameralaitteistojen sekä kulunvalvonnan kehittämistarpeet on myös huomioitu. Tulevaisuuden tarpeita tuntuu tässäkin asiassa hidastavan kunnan talous.

Ilkivaltakustannukset ovat Kiimingissäkin huomattavia, arviolta yli 17 000 € vuodessa. Poliisin kautta selvitetty vahingonteot laskutetaan vahingontekijältä. Niissä kohteissa, joihin on asennettu rikosilmoitinlaitteistot on sovittu turvallisuusohjeet hälytyksen sattuessa. Lisäksi kiinteistöhoitajista koostuva päivystysrinki kiertää iltaisin ja viikonloppuisin kiinteistöjä valvomassa.

3.2 Investoinnit ja hankesuunnitelmat

Uudisrakentamisen ja perusparantamisen hankesuunnitteluohjeissa pyritään panostamaan rakentamisen laatuun ja huomioimaan turvallisuustekijät.

Uuden tilan tuottamiseen liittyvän päätöksenteon riskit pyritään tunnistamaan:

- uuden tilan vaatima kaavoitus
- uuden tilan soveltuvuus tontille
- suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden valinnasta aiheutuvat riskit

3.3 Toimenpiteet

Uudisrakentamisen ja perusparantamisen hankesuunnitteluohjeiden kehittäminen laatu- ja turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen.

- työntekijöiden, asukkaiden ja omaisuuden turvaaminen kehittämällä ja ohjaamalla varoja tilaturvallisuusasioihin.
- sosiaali- ja hoitoalalla työskentelevän henkilökunnan koulutus ongelmatilanteita varten.
- henkilöstön koulutuksen kehittäminen ja ylläpito
- teknisten palveluiden päivystysringin turvallisuus- ja toimintaohjeiden kehittäminen sekä mahdollisten turvallisuusvälineiden hankinta.
- yhteistyö eri hallintokuntien ja viranomaisten kanssa.
- tiedottaminen

4 ASUMINEN

Asumista ohjaa lainsäädäntö, jonka pohjalta on laadittu kunnan järjestyssäännöt, joissa ohjataan päivittäistä asumista ja oleskelua kunnan alueella. Rivi- ja kerrostaloissa asumista ohjaavat myös talokohtaiset järjestyssäännöt. Vuokrataloyhtiöissä noudatetaan yhteistoimintalakia, joka aktivoi asukkaita toimimaan myös asuinympäristön turvallisuuden puolesta. Suoraan kunnan omistamissa vuokrataloissa on 88 vuokra-asuntoa. Kunnan vuokrataloyhtiöllä on 47 vuokra-asuntoa ja muissa asunto-osakeyhtiöissä on 12 asuntoa. Näissä asuu yhteensä noin 330 asukasta.

Ilkivallasta ja vahingonteosta aiheutuneiden kustannusten tilastointia ei ole tehty, joten markkamääräisten arvioiden esittäminen kustannuksista on erittäin hankalaa. Mikäli poliisi on selvittänyt vahingonteot, on kustannukset laskutettu vahingontekijältä.

Vuokratalokiinteistöjen osalta ei ole olemassa mitään erityistä valvontaa. Asukkaat haluavat kuitenkin turvallisen asuinympäristön kaikkina vuorokauden aikoina. Turvallisuutta lisää kunnollinen valaistus. Asukkaiden turvallisuutta heikentää vuokrataloissa tapahtuva häiriökäyttäytyminen ja ilkivalta. Häiriökäyttäytyminen tapahtuu useimmin kesäaikana ja osallisena on usein alkoholi. Asukkaat ovat suojautuneet rikoksilta mm. naapurivahvun, varmuusketjujen ja vakuutusten avulla.

4.1 Toimenpiteet

Asukastoiminnan ylläpito niin vuokrataloissa kuin omistustaloissa ja teemailtojen järjestäminen turvallisuusasioista. Omatomisuuden kannustaminen.

4.2 Asunnottomuus

Tiedossa olevia täysin asunnottomia henkilöitä on tällä hetkellä alle kymmenen. Asunnottomuuden seurauksena ilmenee pääsääntöisesti häiriköintiä vuokrataloyhtiöissä. Sosiaalitoimen tukiasuntoon on sijoitettu muista vuokra-asunnoista hädettyjä, joko maksamattomien vuokrien tai häiriökäyttäytymisen perusteella tai muuten vaikean perhetilanteen vuoksi.

4.3 Toimenpiteet

Mahdollisuus hoitaa asunnottomuutta on edelleen kehittää sosiaali- ja terveystoimen sekä asuntotoimen tiivistä yhteistyötä. Tukiasunnoissa asuville asukkaille, jotka haluaisivat raitistua tai muuten päästä irti ongelmistaan olisi oltava asuntoja, joissa asukkaat olisivat valvonnan alaisina ja saisivat kuntouttavaa avohoitoa ja itsenäiseen asumiseen johtavaa asumisvalmennusta. Tavoitteena on elämän hallintaa tukeva ja syrjäytymistä estävä sosiaalisen ympäristön syntyminen.

5 SOSIAALITOIMI

5.1 YLEISTÄ

5.1.1 Ehkäisevä ja korjaava työ

Yleisesti tiedetään, että sairauksien ehkäiseminen on edullisempaa kuin parantaminen. Tämä pätee hyvin terveydellisten näkökohtien lisäksi myös sosiaalisiin ongelmiin. Yhteiskunnassa tehtävillä päätöksillä on useimmiten sosiaalisia ja myös terveydellisiä vaikutuksia. Näiden vaikutusten tunnistaminen on ensiarvoisen tärkeää, samoin kuin osaamisen kehittäminen ja yhteistoiminnan rakentaminen yli sektorirajojen.

Korjaava ja ehkäisevä työ eivät ole vastakkaisia, vaan toisiaan tukevia lähestymistapoja. Palvelut itsessään voivat ehkäistä ongelmien syntymistä tai niiden pahentumista. Tuki- ja turvaverkot sekä monipuoliset palvelut ja tukimuodot auttavat osaltaan ratkaisemaan yksilöiden ja perheiden ongelmia sekä vähentävät syrjäytymistä.

5.1.2 Riskikartoitus

Hyvän palvelu- ja turvaverkon luomiseksi ja turvallisuuden parantamiseksi on erityisen tärkeää, että olemassa olevat ja mahdollisesti uhkaamassa olevat riskit tunnistetaan ja kartoitetaan.

Riskit voitaneen karkeasti jakaa kolmeen ryhmään, joita ovat:

- a. Kuntalaisten elinolosuhteisiin liittyvät riskit.
- b. Yleiset turvallisuusriskit
- c. Työturvallisuusriskit

5.1.3 Kuntalaisten elinolosuhteisiin liittyvät riskit

Läheisverkon puuttuminen

Kiiminki on vahvasti muuttovoittoinen kunta. Nuoria työkäisiä lapsiperheitä muuttaa paikkakunnalle. Monessa tapauksessa muuttajien omaiset – läheisverkko – jäävät entiselle kotipaikkakunnalle. Useimmat muuttajat pystyvät selviytymään tästä kriisistä, mutta monet jäävät vaille sosiaalista verkostoa. Seurauksena on erilaisia sosiaalisia ongelmia: päihdeongelmia, kyvyttömyyttä huolehtia lapsista ja syrjäytymistä yhteiskunnan toiminnoista.

Ikärakenne

Muuttoliikkeen seurauksena kunnan ikärakenne vinoutuu. Nuorten perheiden paikkakunnalle muuton vuoksi lasten ja nuorten osuus muuhun väestöön nähden nousee suhteettoman suureksi. Tästä johtuen lapsille ja nuorille tarkoitetut palvelut alkavat jäädä jälkeen todellisesta tarpeesta. Mm. päivähoitopaikat ovat ylikuormitettuja, koulujen ryhmäkoot opetuksen kannalta kohtuuttoman suuria ja vapaa-ajantoimintaa ei ole riittävästi. Yhteiskunnan kontrolli erityisesti heikommat mahdollisuudet omaaviin lapsiin ja nuoriin vähenee, joidenkin osalta jopa kokonaan puuttuu. Seurauksena on sen lapsi- ja

nuorisojoukon lisääntyminen, jolla ei näytä olevan mitään järkevää tekemistä. Tapahtuu jengiytymistä.

Päihdeongelma

Päihdeongelmat ovat koko ajan lisääntymässä yhteiskunnassa. Suuressa vaarassa ovat lapset ja nuoret, mutta myös nuoret perheet. Erityisesti nuorten lapsiperheiden äitien päihteidenkäytön lisääntyminen on huolestuttavaa, samoin kuin nuorten lisääntyvä huumaavien aineiden käyttö, myös muiden aineiden kuin alkoholin.

Syrjäytyminen

Suurena pysyttelevä työttömyys esisijaisesti, mutta myös edellä mainittu läheisverkon puuttuminen edesauttavat ihmisten syrjäytymistä normaaleiden yhteiskunnan toimintojen ulkopuolelle. Syrjäytymisestä seuraa välinpitämättömyyttä, joka yhdessä yhteiskunnan kontrollin höllentymisen kanssa aiheuttaa oirehtimista erityisesti lapsissa ja nuorissa.

5.1.4 Yleiset turvallisuusriskit

Ongelmat, jotka ovat riskitekijöitä yksilön itsensä kannalta, ovat usein sitä myös koko yhteiskunnan kannalta. Niinpä lisääntynyt päihteiden käyttö ja syrjäytyminen yhteiskunnan toiminnoista lisäävät välinpitämättömyyttä, väkivaltaa, omaisuusrikoksia ja turvallisuusriskejä esimerkiksi liikenteessä. Erityisesti laittomat huumeet aiheuttavat yhteiskuntaan yleisiä koko yhteiskuntaa koskettavia riskitekijöitä. Huumeriippuvaiset henkilöt usein joutuvat rikoskierteeseen, kun pyrkivät hankkimaan itselleen päivittäisen huumeannoksensa. Myös viihdeteollisuuden syöttämää väkivaltaa ihannoivaa maailmankuvaa, joka ilmenee mm. television ohjelmissa ja erityisesti nuorisolle suunnatussa tietokonepeli- ja elokuvatarjonnassa, voidaan pitää koko yhteiskuntaa koskevana turvallisuusriskinä.

5.1.5 Työturvallisuusriskit

Perinteisesti työturvallisuusriskeinä on totuttu pitämään työpaikan olosuhteisiin liittyviä fyysisiä puutteita. Kasvavat sosiaaliset ongelmat, syrjäytyminen ja päihteiden käyttö kuitenkin lisäävät työturvallisuusriskejä, jotka ovat perinteisestä ajattelutavasta poikkeavia, etenkin palvelualoilla.

5.1.6 Toimenpiteet

Sosiaalitoimessa hoidetaan lastensuojeluun, päihdehuoltoon, toimeentuloturvaan ja vammaisten palveluihin liittyviä tehtäviä.

5.2 Lastensuojelu

Lastensuojelutyötä säätelee lastensuojelulaki, joka takaa lapsen oikeuden turvalliseen ja virikkeitä antavaan kasvuympäristöön sekä tasapainoiseen ja monipuoliseen kehitykseen. Lastensuojelulla pyritään korjaamaan tai poistamaan lapsen kehitystä vaarantavat tekijät kuin myös ehkäisemään niiden syntymistä.

Työmuotoina lastensuojelussa ovat avoimuollolliset toimenpiteet, kuten esimerkiksi lasten harrastusten tukeminen, loma- ja leiritoiminta, erityisen perhetyöntekijän antama kasvatusta ja kasvuolojen kehitystä tukeva apu sekä koulunkäyntiin liittyvä tuki. Myös lapsen sijoittaminen kodin ulkopuolelle voi tapahtua avoimuollon tukitoimenpiteenä yhteistyössä lapsen vanhempien kanssa.

Erityisen vaikeissa tapauksissa lastensuojelulaki mahdollistaa myös pakkotoimenpiteet lapsen kasvatuksen järjestämiseksi. Monet tulevaa rikollisuutta ennustavat riskitekijät, kuten puutteelliset kotiolot, vanhempien alkoholismi, ristiriitainen kasvatusta, hyväksikäyttö lapsuudessa, keskittymishäiriöt koulussa jne. ovat tunnistettavissa jo varhain. Näihin voidaan puuttua lastensuojelun keinoin. Lastensuojelua tulee kehittää siten, että riittävän varhaisessa vaiheessa puuttuminen lapsen kehitystä vaarantaviin tekijöihin on mahdollista. Uusia erityisesti avoimuollollisia toimenpiteitä tulisi riskiryhmissä oleville lapsille järjestää.

5.3 Päihdehuolto

Päihdyttävien aineiden väärinkäyttäjät hoidetaan pääsääntöisesti yhteistyössä sosiaali- ja terveystoimen kanssa. Päihdetyö kunnan sosiaali- ja terveystoimessa on pääasiassa korjaavaa työtä, mutta sitä tulee kehittää enemmän ennaltaehkäisevään suuntaan.

Huumeiden käyttöön ja sen ehkäisemiseen liittyvää koulutusta on saanut koko sosiaalitoimiston ja terveyskeskuksen henkilökunta. Akuuttitilanteet hoidetaan lääkärin vastaanotolla. Polikliiniseen jatkohoitoon voidaan ohjata Ouluun nuorten päihde- ja huumeasemalle Redi 64:ään tai A-klinikalle yhteistyössä sosiaali-toimen kanssa. Jatkossa päihdeterapeuttisia palveluita pyritään tehostamaan järjestämällä palveluita omaan kuntaan. Tätä silmälläpitäen koulutetaan vastuuhenkilöitä kunnan sosiaali- ja terveystoimeen.

Laitoshoidossa päihdehoitopalveluja ostetaan jatkossakin eri palveluntuottajilta. Muutaman päivän mittaisiin katkaisuhoidoihin ohjataan Oulun kaupungin ylläpitämään Kiviharjun kuntoutumisklinikkaan. Pitempikestoista kuntoutusta voidaan ostaa mainitun klinikan lisäksi mm. Muhoksella tai Taivalkoskella sijaitsevista kuntoutuskodeista tai –laitoksista, riippuen kulloinkin kuntoutettavan omista toiveista. Perhekuntoutusta tarvitsevat ohjataan ensisijaisesti Nuorten Ystävät ry:n ylläpitämään Polokka-toimintaan Muhokselle.

Alle 18-vuotiaat huumeidenkäyttäjät hoidetaan lastensuojelulain valtuutuksella pääsääntöisesti Merimajakka ry:n huume-kuntoutusyksikössä Utajärvellä, sekä mahdollisesti joissakin asiaan perehtyneissä nuorille tarkoitetuissa perhekodeissa.

Ennaltaehkäisevässä päihdetyössä voidaan kuntatasolla eri sektoreiden yhteistyöllä toteuttaa seuraavanlaisia toimenpiteitä:

- Pyritään tehostamaan anniskelun ja vähittäismyynnin ikärajojen valvontaa yhteistyössä paikallisten yrittäjien kanssa.
- Tutkitaan ja toteutetaan kaikki mahdolliset keinot huumeiden saatavuuden rajoittamiseksi.
- Kehitetään hoitoonohjausjärjestelmää päihteiden käyttäjien ongelmaan puuttumiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.
- Häiritsevään päihteidenkäyttöön puututaan järjestyssäännöin ja tehostamalla valvontaa.
- Päihdevalistusta tehostetaan ja kehitetään keinoja valistuksen oikein kohdentamiseksi.

5.4 Toimeentuloturva

Kuntatasolla tapahtuvan toimeentuloturvan ensisijaisia työmuotoja on ihmisten työllistymisen turvaaminen. Työttömäksi jääneelle ihmiselle tehokkainta syrjäytymisen ehkäisyä on uuden työpaikan saaminen. Ellei vapailta työmarkkinoilta työpaikkaa löydy, käytettävissä on erilaisia työllistämisen muotoja. Sosiaalitoimella on erityinen vastuu kuntouttavan työtoiminnan järjestämisessä. Kyseisen työmuodon tarkoituksena on erityisesti nuorten alle 25 vuotiaiden aktivoiminen, mutta myös pitkäaikaistyöttömien sopeuttaminen uudelleen työelämän pariin.

Viimesijaisena ja lähinnä väliaikaisena tukimuotona on maksaa ihmiselle suoranaista toimeentulotukea. Pitkäaikaistyöttömän tai nuoren, muun kuin tilapäisen, toimeentulotuen edellytyksenä tulisi olla osallistuminen mainittuihin työllistämistoimenpiteisiin.

6 TERVEYSTOIMI

Kiimingin terveystoimen perustehtävänä on kuntalaisten terveyden ja toimintakyvyn edistäminen sekä sairauksien ehkäisy ja hoito. Terveyskeskuksen toiminnassa painottuu sairauksien ja riskikäyttäytymisen ennaltaehkäisy, etenkin lasten ja nuorten kohdalla.

6.1 Neuvolatyo

Lasten terveyden uhkina ovat turvattomuuteen liittyvät oireet ja sairaudet kuten mielenterveysongelmat ja sosiaalisen kehityksen häiriintyminen. Äitiys- ja lastenneuvolatyoissa pyritään **tukemaan erityisesti syrjäytymisuhassa olevia tai riskiryhmiin kuuluvia lapsiperheitä**. Terveyskeskuksen terveydenhoitajia on koulutettu havaitsemaan mahdollisia vuorovaikutuksen häiriöitä varhaislapsuudessa sekä puuttumaan niihin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa (ns. "Varhaisen vuorovaikutuksen" - projekti). Terveydenhoitajat osallistuvat myös sosiaalitoimen ja koulutoimen henkilökunnan kanssa yhteiseen "Erialaisten perheiden kohtaaminen" -projektiin, joka tehostaa yhteistyötä.

Kunnassa on otettu käyttöön ns. **Viisikkotarkastukset**, joissa 5-vuotiaat lapset tutkitaan yhteistyössä vanhempien ja päivähoiton kanssa. Monipuolisessa tarkastuksessa pyritään löytämään lapset, joilla on esimerkiksi hoitoa vaativia tarkkaavaisuus- ja käytöshäiriöitä. Tarkastuksissa ennakoidaan myös mahdollisia tulevia oppimisvaikeuksia. Ajoissa aloitetulla kuntoutuksella ehkäistään kouluvaikeuksia.

Ennaltaehkäiseviä verkostotyön muotoja ovat myös **neuvolatyoryhmä ja päivähoiton tukiryhmä**, joissa neuvolahenkilökunnan lisäksi on edustajia sosiaalityöstä ja päivähoitosta.

6.2 Kouluterveydenhuolto

Nuorilla esiintyy lisääntyvästi oppimisvaikeuksia, syömishäiriöitä, psykosomaattisia oireita, tupakointia ja päihderiippuvuutta. Kouluterveydenhuolto pyrkii toimillaan ehkäisemään sairauksien ja epäterveiden elämäntapojen kehittymistä. Kouluterveydenhoitajat ja -lääkäri ovat jäseninä koulujen **oppilashuoltoryhmissä**. Oppilashuoltoryhmissä käsitellään oppilaiden ongelmia yhteistyössä eri tahojen kanssa ja puututaan niihin mahdollisimman varhain.

6.3 Mielenterveys- ja päihdetyö

Mielenterveys- ja päihdeongelmat saattavat aiheuttaa vaikeita sosiaalisia ongelmia, jotka heijastuvat myös kuntalaisten turvallisuuteen. Terveyskeskuksessa on **mielenterveystyön yksikkö**, johon kuuluvat psykiatrian sairaanhoitaja, kaksi psykologia ja mielenterveystyöhön perehtynyt lääkäri. Lisäksi terveyskeskus käyttää konsultoitavien psykiatrien palveluita. Toiminnassa pyritään asiakaslähtöisiin palveluihin ja verkostoituneeseen yhteistyöhön eri viranomaisten kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimen yhteistyöpalaverit ("TESSU") pidetään joka toinen viikko. Palavereissa ovat mukana sosiaalityöntekijät ja mielenterveystyön yksikkö, ja niissä käsitellään moniongelmaisiin perheisiin ja lastensuojeluun liittyviä asioita. Tehostettu perhetyö on tiiviisti mukana toiminnassa.

Syrjäytymistä ehkäiseviä toimia ovat ns. **asiakasyhteistyöryhmät**, joissa käsitellään asiakkaiden työkykyyn ja työllistämiseen liittyviä ongelmia. Psykologin, sosiaalityöntekijän ja työterveyslääkärin lisäksi työryhmiin osallistuvat edustajat Kelasta ja työvoimatoimistosta.

Mielenterveysyksikkö tekee yhteistyötä myös nuorten työpajojen kanssa ja kuuluu kuntouttavan työtoiminnan (erittäin vaikeassa asemassa olevien nuorten työllistämistä edistävä toiminta) yhteistyöverkoston.

Kiimingin kunta on ollut pilottikuntana mukana Oulun lääninhallituksen "**Perhe- ja lähisuhdeväkivalta**" -projektissa. Se on osa valtakunnallista Stakesin organisoimaa naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojektia. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö on saanut aiheeseen liittyvää koulutusta.

Kiimingissä aloitetaan kesällä 2003 hanke huumehoidon järjestämiseksi. Hankkeen tarkoituksena on kehittää huumehoidon avopalveluiden kokonaisuutta sosiaali- ja terveystoimissa. Tavoitteena on huumeiden käyttäjien avohoitomallin kehittäminen, psykososiaalisen tuen koordinointi ja palveluohjauksen kokonaisuuden selkiinnyttäminen. Hanke kestää vuoden 2004 loppuun.

6.4 Terveyden edistäminen

Terveyskeskuksen terveyden edistämisen yhdyshenkilönä toimii yksi terveydenhoitajista oman toimensa ohella. Hänen apunaan toimii **terveyden edistämisen yhteistyöryhmä**, johon kuuluu edustajia koulu-, nuoriso- ja sosiaalitoimesta ja terveyskeskuksesta. Tarvittaessa mukana on asiantuntijaedustajia, kuten lähipoliisi tai seurakunnan erityisnuorisotyöntekijä. Työryhmä organisoii esim. päihdelabyrinthin toteuttamisen seurakunnan kanssa.

6.5 Toimenpiteet

Em. toimintatapoja jatketaan ja edelleen kehitetään.

Yhteistyötä kunnan eri hallintokuntien ja viranomaisten kanssa parannetaan.

Henkilökunnan ammattitaitoa tuetaan jatkuvalla koulutuksella.

Luodaan seuraavat toimivat strategiat: terveydenhuoltoon ja päihdetyöhön yhteistyössä sosiaalitoimen kanssa sekä perhe- ja lähisuhdeväkivallan tunnistamisen ja varhaisen puuttumisen strategia liittyen valtakunnalliseen naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisyprojektiin. Huumehoidon avopalvelumallin kehittäminen.

7 PÄIVÄHOITO

Päivähoidon tehtävä on tukea ja edistää lapsen tasapainoista kasvua ja kehitystä yhdessä lapsen perheen kanssa. Päivähoidon arjessa vuorottelevat hoiva, kasvatusta ja opetus. Lapsen lähtökohtien huomioiminen sekä turvalliset ja jatkuvat ihmissuhteet ovat perustana järjestettäessä monipuolista toimintaa lapselle ominaisessa ja virikkeellisessä oppimis- ja kasvuympäristössä. Päivähoidon ja perheen kasvatuskumppanuuden tueksi tehdään jokaiselle lapselle henkilökohtainen hoito- ja kasvatussopimus jossa sovitaan yhteisistä periaatteista ja tavoitteista.

Kiimingissä päivähoito on monimuotoista. Päivähoito jakautuu pääsääntöisesti päiväkodeissa tapahtuvaan hoitoon ja esiopetukseen sekä perhepäivähoitoon. Perhepäivähoitoa järjestetään joko hoitajan omassa kodissa, lapsen kodissa tai ryhmäperhepäiväkodissa. Kotona oleville lapsille on tarjolla kerhotoimintaa avoimissa päiväkodeissa. Pienten lasten kotihoitoa tuetaan Kiiminki-lisällä ja yksityistä päivähoitoa tuetaan yksityisen hoidon tuella.

Päivähoito ja esiopetus muodostavat, varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmiin perustuen, tavoitteellisen kokonaisuuden, jossa huomioidaan monipuolisesti lapsen fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen kehitys, vahvuudet ja tuen tarpeet. Tärkeää on jokaisen lapsen tasavertaisuus ja oikeus oppimiseen omien yksilöllisten edellytysten mukaisesti.

Lapset, joilla on erityisen tuen tarvetta, pyritään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa sijoittamaan lasta ja perhettä parhaiten tukevan päivähoitomuodon piiriin, moniammatillista osaamista hyväksi käyttäen. Lapselle laaditaan yhdessä perheen ja tarvittavien erityistyöntekijöiden kanssa henkilökohtainen toiminta- ja kuntoutussuunnitelma, jonka mukaan päivähoitossa ja kotona toimitaan lapsen kasvun ja kehityksen tukemiseksi. Useimmiten lapsi sijoittuu päiväkotiryhmään joko ”kahden paikalle” tai ryhmään sijoitetaan lisäresurssiksi ryhmäavustaja. Tarvittaessa lapselle järjestetään esim. puhe-, toiminta- tai fysioterapiala.

Lapsille, jotka kuuluvat nk. riskiryhmiin tai syrjäytymisuhan alla oleviin perheisiin pyritään myös mahdollisimman varhaisessa vaiheessa järjestämään tarvittavia tukitoimia ja näin ollen helpottamaan koko perheen tervehtymistä, jaksamista ja hyvinvointia.

Yksilöllisyys, yhteistyö ja kasvatuskumppanuus ovat edellä mainituista ne keskeisimmät ja tärkeimmät seikat joilla lapsen askelia ohjataan ja tuetaan kohti turvallista, hyvinvoivaa koulutaivalta ja nuoruutta sekä aikuisuutta.

7.1 Toimenpiteet

Edellä mainittuja toimintatapoja jatketaan ja kehitetään edelleen kasvatuskumppanuutta perheiden kanssa yhteistyön avulla.

Päivähoitossa panostetaan perheiden jatkuvaan tukemiseen ja kannustamiseen heidän ensiarvoisen tärkeässä kasvatustyössään, vastuullisessa vanhemmuudessaan. Keinoina mm. keskustelut, vanhempainillat, yhteisien koulutuksien/luentojen järjestäminen.

Päivähoidon henkilöstön koulutusta ja tietoisuutta pyritään lisäämään niin, että varhainen puuttuminen, avun/tuen tarpeen huomaaminen, terävytyy ja nopeutuu.

Erilaisia päivähoitomuotoja kehitetään edelleen. Varsinkin nk. avointen/kevyempien päivähoitomuotojen lisääminen ennaltaehkäisevänä toimintana on tarpeen. Mahdollisimman tarkka palveluiden kohdentuminen, tarpeiden ja tarjonnan kohtaaminen, sekä asiakastytyväisyys arvioidaan vuosittain TAK-arviointijärjestelmää apuna käyttäen.

Perheiden jaksamista tuetaan edelleen jatkamalla koliikkivauvoille tarkoitettua hoitokokeilua, jota järjestetään päiväkotikiikku-Tuokkosessa ympärivuorokautisesti.

Päivähoidon sekä neuvolaterveydenhuollon, mielenterveys- ja sosiaalityön yhteistyömuotoja jatketaan ja kehitetään edelleen. Tavoitteena ennaltaehkäiseminen ja varhainen puuttuminen.

Varsinaisten riskitilanteiden varalle laaditaan päivähoitohenkilöstölle selkeät toimintaohjeet:

- lapsi luovutetaan päivähoidosta vain sovituille aikuisille
- lasta ei luovuteta päihtyneelle tms. henkilölle
- lasta ei haeta määräaikaan mennessä
- epäillä tai huomata lapsen kohdistuvaa väkivaltaa, hyväksikäyttöä, laiminlyöntiä tms.,

Yhteistyöllä muiden toimijoiden kanssa tulisi turvata myös pienten koululaisten aamut ja iltapäivät. Yhteistyötä koulun kanssa kehitetään ja tiivistetään, jotta lapsen siirtyminen päivähoidosta koulumaailmaan olisi mahdollisimman miellyttävää ja turvallista sekä lapselle että koko perheelle.

8 KOULUTOIMI

Toiminta- ja kasvu ympäristönä koulu on lapsille ja nuorille merkittävä. Koulu toimii rikollisuuden ehkäisyssä sekä yleisellä tasolla että yksilötasolla; ennaltaehkäisevästi ja korjaavasti. Koulu tarjoaa ja turvaa yleissivistyksen peruspilarit, perustiedot ja -taidot; opettaen, ohjaten, tukien, neuvoen, valvoen ja seuraten. Opetustehtävänsä lisäksi koululla on kasvatuksellinen tehtävä: edesauttaa lasten ja nuorten tasapainoista kasvua ja kehitystä. Kouluyhteisöllä sinänsä on tärkeä tehtävä lasten ja nuorten sosiaalis-emotionaalisessa kehityksessä. Lapsi harjoittelee kouluyhteisössä sosiaalisia taitojaan, ryhmään kuulumisen oikeuksia ja velvollisuuksia, toisten huomioimista ja vastavuoroisuutta. Eräänlaiseksi kulmakysymykseksi voidaan määritellä se, miten yksittäinen oppilas kokee koulun tarjoaman opetuksen ja kasvatuksen sekä koulun sosiaalisen ympäristön. Oppilas joutuu tietynlaiseen riskitilanteeseen, jos sosiaalisessa ympäristössä toimiminen on pulmallista. Epäonnistumisen, häpeän, ulkopuolisuuden kokemukset ovat yhteydessä lasten itsetunnon kehittymiseen ja myös oppimiseen. Koulun tehtävänä on varmistaa, että oppilas saa tuntea olevansa koulussa hyväksytty omana itsenään. Tehtävässä onnistuminen edellyttää hyväksyvää, myönteistä ja avointa toimintaympäristöä.

Fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen ympäristö on perusedellytys koulutyölle. Fyysisen ympäristön kuntoon saattaminen lisää kouluviihtyvyyttä ja luo turvallisuutta ja antaa oppilaille esimerkin, joka omalta osaltaan ehkäisee ilkivaltaa. Fyysisten olosuhteiden osalta on huolehdittava yleisten koulutilojen ja luokkatilojen asianmukaisesta kunnosta, kunnostuksesta ja huollosta. Olisi panostettava myös koululaisten välituntialueen turvallisuuteen ja viihtyvyyteen. Kiimingin kunnan muuttovoittoisuus ja erityisesti kouluikäisten lasten ja nuorten lukumäärän kasvu on aiheuttanut kouluissa tilaonta. Lisäksi yläasteen koulutilojen kosteusvaurioiden korjaukset ovat hankaloittaneet koulutyön järjestämistä. Pääsääntöisesti koulujen fyysiseen ympäristöön liittyvät turvallisuusnäkökohdat on huomioitu kuitenkin hyvin Kiimingin kunnassa. Suunnitteilla oleva uusi yläaste parantaisi jo lähitulevaisuudessa Kiimingin koulutilaolosuhteita.

Psyykkisen turvallisuuden takaaminen kouluyhteisössä on erittäin tärkeää. Tähän on kiinnitetty erityistä huomiota Kiimingin kaikissa kouluissa. Kouluyhteisön säännöt ja johdonmukainen puuttuminen sääntörikkomuksiin luovat raamit koulutyölle. Kouluissa on pyritty kiinnittämään erityistä huomiota koulukiusaamiseen. Tärkeinä pääperiaatteina kiusaamistilanteiden selvittelyssä ovat välitön puuttuminen ja asioiden selvittely eri osapuolten välillä koulun aikuisten johdolla. Erilaisuuden kohtaamisesta on järjestetty kouluissa aiheita käsitteleviä tapahtumia, tilaisuuksia sekä teemapäiviä.

Ennaltaehkäisevää työtä on tehty Kiimingin kunnan kouluissa monipuolisesti. Erillisenä oppiaineena on opiskeltu terveystieteistä ja ympäristötietoutta. Erityisesti näihin oppiaineisiin liittyvät tavoitteet terveellisten elämäntapojen omaksumisesta ja ympäristön vastuullisesta huolehtimisesta. Kouluissa on opiskeltu myös tapakulttuuria: hyviin tapoihin ja sosiaalisiin perustaitoihin on paneuduttu sekä erillisin tilaisuuksin, mutta ennen kaikkea arjen koulutyön lomassa nk. läpäisyperiaatteella. On annettu myös laillisuuskasvatusta ja liikennevalistusta mm. kiinnittämällä huomiota koulumatkojen turvallisuuteen yhteistyössä kotien ja poliisin kanssa. Lisäksi eri luokka-asteilla eri oppiaineiden yhteydessä on monipuolisesti perehdytty päihdeidenkäytön haittoihin ja terveysriskeihin. Päihdetietoutta ovat antaneet sekä opettajat että ulkopuoliset valistajat. Kunnan ala-asteilla sekä yläasteella on käynnistynyt koulukohtaisten ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelmien/päihdetoimintamallien laadintatyöt osaksi koulujen opetussuunnitelmia. Päihdetoimintamallien tavoitteena on tarkentaa päihdevalistuksen ja –opetuksen systemaattisuutta ja jatkuvuutta peruskoulun eri luokka-asteilla sekä luoda kaikkiin

kouluihin päihdeasioissa oma käytännönläheinen toiminta- ja puuttumismalli. Moniammatillinen terveystieteiden yhteistyötiimi toteutti keväällä 2001 Kiimingissä päihdelabyrin. Tapahtumaa on suunniteltu jatkettavaksi säännömukaisesti siten että, kunnan kaikki 6.- ja 7.luokkalaiset sekä heidän opettajansa että vanhempansa tutustuisivat päihdelabyrinttiin.

Kiimingin kaikissa kouluissa on kiinnitetty huomiota poikkeuksellisissa tilanteissa toimimiseen. Kouluissa on laadittu tai tullaan lähiaikoina laatimaan erillinen koulukohtainen kriisitoimintasuunnitelma yllättävien, poikkeuksellisten koulutilanteiden varalle. Kiimingin kunnan kriisityöstä vastaavat henkilöt ovat myös koulujen käytettävissä äkillisten kriisien purkamisessa ja selvittelyssä. Opettajille on järjestetty mm. ensiapukoulutusta. Kouluilla on tehty tai tullaan lähiaikoina tekemään omat pelastautumissuunnitelmat.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö on olennainen osa koulutyötä. Koteihin pidetään yhteyttä tiedottein, puhelimitse, ja nk. reissuvihkojen avulla, mutta yhä tärkeämmäksi tavaksi on muotoutunut vanhempien ja opettajien väliset tapaamiset. Kouluilla järjestetään luokka-, luokkaste- ja koulukohtaisia vanhempainiltoja. Kouluissa toimivat johtokunnat, joissa keskitytään koulun ja kotien yhteistyön kehittämiseen, kasvatukseen ja opetuksen kehittämiseen sekä koulujen käytännön tarpeista huolehtimiseen. Monissa kouluissa toimii myös aktiivisia vanhempainyhdistyksiä, jotka ovat olleet ideoimassa ja kehittämässä mm. koulujen iltapäiväkerhotoimintaa ja koulujen ja kodin yhteistoimintaa. Kiimingin kunnan alueella toimii lasten hyvinvointiin ja vanhemmuuden tukemiseen tähtäävä kasvatusyhteistyöhanke ”Koko kylä kasvattaa” -projekti, joka on järjestänyt tiedotus- ja koulutustilaisuuksia vanhemmuuden ja kasvatuksen teemoista sekä vanhempainiltoja mm. päihteistä. Tukioppilaat vastaavat kummilapsitoiminnasta ja juhlatilaisuuksien ohjelmista. Oppilaskuntatoiminnan tavoitteena on yhteishengen edistäminen sekä oppilaiden omien vaikutusmahdollisuuksien parantaminen.

Oppilashuoltotyö on nähty Kiimingissä tärkeänä tapana edistää kouluyhteisön ja yksilöiden hyvinvointia. Kaikissa Kiimingin kouluissa tehdään oppilashuoltotyötä ja useimmissa kouluissa oppilashuoltotyöryhmä kokoontuu säännöllisesti. Moniammatillinen tiimi toimii ennaltaehkäisevänä asiantuntija-apuna sekä pulmallisten koulutilanteiden arvioijana ja selvittelijänä. Oppilashuoltotyön pohjalta kouluissa tehdään yhteistyötä myös kunnan muiden viranomaisten mm. terveyskeskuksen, sosiaalitoimiston, nuorisotoimen ja seurakunnan kanssa.

Koulujen haasteellisena tehtävänä on kannustaa kaikkia oppilaita tasapuolisesti. Koulun on huomioitava oppilaiden yksilölliset kasvu- ja oppimisedellytykset sekä heidän elämäntilanteensa. Tukea tarvitseville oppilaille on järjestettävä mahdollisimman yksilöllisiä ja joustavia tukitoimia. Koulun perustehtävässä onnistumisen edellytyksenä on myös toimiva, huolehtiva kouluyhteisö, jossa henkilökunta on osaavaa ja työhönsä sitoutunutta. Koulujen haasteellisena tavoitteena on syrjäytymisriskin vähentäminen.

Oppimisvaikeuksien tukemiseen on käytettävissä tukiovetusresursseja. Kiimingissä on järjestetty monipuolisesti myös osa-aikaista ja luokkamuotoista erityisopetusta. Erityisopetuksen tavoitteena on tukea oppimista, oppilaiden yksilöllistä kehittymistä, itsetunnon kasvua, vastuullista työskentelyä sekä yhteiskuntakelpoisuuteen kasvamista. Monilla kouluilla on jo käytössä tai tulee olemaan jatkossa käytössä myös nk. yleisopetuksen pienluokkia, jotka ovat tarkoitettu oppimisvaikeuksien vuoksi erityistä tukea tarvitseville oppilaille. Tämän lisäksi Jaaranharjun erityiskoulu tarjoaa luokkamuotoista erityisopetusta sekä ala- että yläasteella. Lisäksi pyritään järjestämään tarpeen mukaan luokkakohtaisia ja henkilökohtaisia koulunkäyntiavustajia. Ala- ja yläasteen niveltämiseen on kehitetty erityisiä toimintamalleja. Kiimingin kunnan peruskoulun lisäopetuksen (10. luokka) järjestäminen toimii omalta osaltaan syrjäytymisen ehkäisijänä.

Yläasteen ja lukion oppilaat saavat oppilaanohjauksen puitteissa henkilökohtaista ohjausta opintoihin ja ammatinvalintaan. Opinto-ohjaajan tavoitteena on opiskelun tukeminen, tarkoituksenmukaisten koulutus- ja elämänuravaihtoehtojen löytäminen, sekä itsetuntemuksen ja vuorovaikutus- ja selviytymistaitojen kehittäminen. Opinto-ohjauksen eräänä tärkeänä tehtävänä on ympäröivän yhteiskunnan huomioiminen mm. tutustumalla työelämään. Kouluikäisten hyvinvointiin on kunnassa panostettu myös koululääkärin ja koulukuraattorin viran perustamisella vuoden 2001 aikana. Kaiken kaikkiaan oppilaiden auttaminen ja koulunkäyntivaikeuksien selvittely tapahtuu yhteistyössä vanhempien, opettajien, oppilaiden ja tarvittaessa kunnan muiden viranomaisten kanssa. Tavoitteena on kehittää koulujen omaa turvaverkostoa ja sen toimivuutta.

Kiimingin koulujen järjestämää kerhotoimintaa on niukasti. Kunnan nuorisotoimella on erilaista kerhotoimintaa sekä ala-asteikäisille että yläasteikäisille. Tämän lisäksi erityisnuorisotyö on käynnistänyt yhteistyöprojektina yläasteikäisille pojille moottorikerhotoimintaa sekä seurakunnan erityisnuorisotyö tytöille nk. tyttökerhotoimintaa.

8.1 Toimenpiteet

Syrjäytymisen ehkäisyssä on kehitettävä erilaisia toimintatapoja yhteisöön kuulumisen, sosiaalisuuden, elämähallintataitojen vahvistamiseen. Koulusta tulee luoda myönteinen ja kannustava kasvuympäristö, joka vahvistaa oppilaiden itsetuntoa.

Oppimisvaikeuksiin ja muihin erityistuen tarpeisiin tulee kiinnittää huomiota entistä varhaisemmin. Tavoitteena on ongelmien ennaltaehkäisy. Oppilashuoltotyön säännöllistäminen edesauttaa tilanteiden systemaattista selvittelyä.

Kiusaamiseen on puututtava systemaattisesti ja on luotava toimintamalli myös sovittelusta ja tukea muutoinkin ristiriitojen ratkaisutapojen ja vastuullisuuden opettelua.

Opettajien kriisityönvalmiuksia on tarpeen mukaan syytä kehittää.

Ennalta ehkäisevän päihdetyön suunnitelmat osana koulujen opetussuunnitelmia ulotetaan koskemaan kunnan kaikkia perusopetuksen luokka-asteita. Päihdevalistuksen pitää olla systemaattista ja monipuolista. Opettajien kouluttamisessa on kiinnitettävä huomiota opettajien päihdeasioiden kohtaamisvalmiuksiin sekä kaiken kaikkiaan valmiuksiin tunnistaa erityistuen tarpeessa olevat oppilaat.

Koulujen riittävästä tukiovetusressuksista on huolehdittava, monipuoliset erityisopetusmuodot on turvattava ja niitä edelleen kehitettävä oppilaiden yksilöllisiä tarpeita huomioivaksi. Koulunkäyntiavustajien pysyvyyteen ja riittäväan määrään on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kaiken kaikkiaan opetusryhmäkokoja tulisi pienentää. Erillisen peruskoulun lisäopetusryhmän (10.lk) järjestämisen ehtona olevaa 12 oppilaan määrää tulisi alentaa, jotta yksilölliset tavoitteet ja tarpeet tulisivat paremmin huomioiduksi.

Koulujen mahdollisuuksia osallistua lasten ja nuorten vapaa-ajan tukemiseen olisi selvitettävä ja osoitettava siihen riittäviä resursseja. Kunnan on kehitettävä yhdessä muiden toimijoiden kanssa oppilaiden iltapäiväkerhotoimintaa nykyistä kysyntää ja tarvetta vastaavaksi.

Vanhempia tulee aktivoida entistä enemmän koulujen kehittämiseen.

9 VAPAA-AIKAPALVELUT

9.1 LIIKUNTATOIMI

Valtion ja kuntien tehtävänä on liikuntalain mukaan yleisten edellytysten luominen liikunnan harrastamiselle. Liikunnan järjestämisestä vastaavat pääasiassa liikuntajärjestöt. Kunnan tulee luoda edellytyksiä kuntalaisten liikunnalle kehittämällä paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä terveyttä edistävää liikuntaa, tukemalla kansalaistoimintaa, tarjoamalla liikuntapaikkoja sekä järjestämällä liikuntaa ottaen huomioon myös erityisryhmät.

Liikuntatoimen tehtävät ovat esim. rikosentorjunnan näkökulmasta selkeästi ennaltaehkäiseviä. Rikokset ajoittuvat vapaa-aikaan ja ovat yhteydessä tapoihin viettää sitä. Monipuoliset ja mielekkäät ajanviettomahdollisuudet ovat hyvä keino vähentää ei-toivottua käyttäytymistä. Urheiluseurojen rooli tässä työssä on merkittävä. Kunta tukee urheiluseuroja mm. tarjoamalla liikuntapaikkoja ilman käyttömaksuja sekä jakamalla toiminta-avustuksia. Avustuspolitiikassa painopistealueena on lasten ja nuorten liikunnan tukeminen. Urheiluseuran nuorisotyön määrää ja laatua on painotettu sekä avustusten jakoperusteissa että liikuntapaikkojen harjoitusvuoroja jaettaessa. Kohdeavustusten jakamisessa on painopistealueena ollut ohjaaja- ja vetäjäkoulutus. Uusia vetäjiä pyritään saamaan koulutukseen sekä maksamalla kunnan puolesta ohjaajapalkkioita seuralle. Tavoitteena voi pitää sitä, että yhdenkään lapsen ei tarvitse lopettaa hyvää harrastusta sosiaalisin perustein.

9.1.2 Toimenpiteet

Urheiluseurojen valmentaja- ja ohjaajakoulutuksen tukeminen. Valmentajien kasvattajan rooli tulee ottaa entistä enemmän huomioon juniorivalmentajien koulutuksessa. Heidän merkityksensä esim. päihteiden vastaisessa työssä ja tapakasvatuksessa on huomattava. Lajitietojen ja -taitojen lisäksi on ohjaajille tarjottava koulutusta myös kasvatustyöstä ja esikuvana olemisesta lasten kanssa toimiessa.

Yhdessä vanhempainyhdistysten, sekä nuoriso- ja liikuntajärjestöjen kanssa pyritään järjestämään liikuntakerhoja. Kohderyhmänä ovat seuroihin kuulumattomat nuoret. Kerhojen järjestämisessä pyritään yhteistyöhön sosiaalitoimen, seurakunnan ja poliisin kanssa.

9.2 NUORISOTOIMI

Lain mukaan nuorisotyön tavoitteena on nuorten elinolojen parantaminen ja edellytysten luominen nuorten kansalaistoiminnalle. Nuorisotyön toteuttamisesta vastaavat ensisijaisesti valtio, kunnat ja nuorisojärjestöt.

9.2.1 Nuorisotilat toiminta

Nuorisotilat toiminta tarjoaa nuorille kokoontumispaikan vapaa-aikana. Tarkoituksena on antaa nuorille virikkeitä ja mahdollisuus ohjattuun toimintaan. Näin pyritään vähentämään päihteiden käyttöä sekä ei-toivottua käyttäytymistä ja kokoontumista julkisilla paikoilla. Tilat toimivat

Kiimingissä ja Jäälissä. Lisäksi Alakylässä ja Huttukylässä toimii nuorten avoimet ovet, tämä toiminta on järjestetty ostopalveluna kylien nuorisoseuroilta.

9.2.2 Erityisnuorisotyö

Erityisnuorisotyö on osa kunnan nuorisotyötä, sen tavoitteena on edistää nuorten kasvamista ja sopeutumista yhteiskuntaan sekä ennaltaehkäistä nuorten ongelmia. Erityisnuorisotyön avulla pyritään auttamaan vaikeissa elämäntilanteissa olevia, syrjäytyneitä tai syrjäytymisuhan alla olevia nuoria.

Erityisnuorisotyön osalta toimii Kiimingissä moottorikerho, punttikerho, yksilöohjaus ja yhteistyö eri ammattiryhmien kanssa. Yhteistyössä seurakunnan erityisnuorisotyöntekijän kanssa järjestetään mm. erilaisia leirejä ja retkiä pienryhmille.

Erityisnuorisotyö on uusi työmuoto Kiimingin kunnassa. Sen puitteissa tulee kartoittaa ja kehittää uusia toimintamuotoja kunnan nuorille. Näiden toimintamuotojen avulla pyritään ennaltaehkäisemään nuorten ongelmakäyttäytymistä. Erityisnuorisotyön on pyrittävä luomaan vähempiosaisille nuorille mahdollisuus harrastaa ja osallistua kunnan järjestämille leireille ja retkille. Sen tulee kannustaa ja ohjata myönteisellä tavalla nuoria perhe-elämässä, koulunkäynnissä ja kasvamisessa aikuisuuteen.

9.2.3 Raittiuskasvatus

Päihteiden käyttöä ennaltaehkäisevää valistusta on ollut kunnan alueen ala –ja yläasteilla. Myös erilaisilla päihteiden vastaisilla kampanjoilla/tapahtumilla pyritään vaikuttamaan nuorten päihteiden käyttöön.

9.2.4 Kerho- ja leiritoiminta

Nuorisotoimi järjestää kerho- ja leiritoimintaa eri-ikäisille lapsille ja nuorille.

9.2.5 Verkostoituminen

Kunnan nuorisotoimi tekee yhteistyötä eri ammattikuntien esim. poliisin, seurakunnan, sosiaali- ja koulutoimen kanssa. Tällainen moniammatillinen yhteistyö antaa tietoa ja näkemyksiä eri alueiden osajilta. Näin ollen se helpottaa nuorisotyön suunnittelua ja toteutusta.

9.2.6 Vanhempainyhdistys

Kiimingin nuorisotoimi on tiiviissä yhteistyössä Kiiminkijoen ja Jaaranharjun koulujen vanhempainyhdistyksen kanssa. Vanhempainyhdistyksen kautta toimii RAY:n rahoittama ”Koko kylä kasvattaa” -projekti, jonka tavoitteena on vanhempien aktivoiminen vapaaehtoiseen toimintaan nuorten kanssa ja sitä kautta kehittää kunnan kasvuympäristöä turvallisempaan suuntaan. Yhteistyö projektin kanssa tuottaa mahdollisuuksia erilaisten toimintamuotojen järjestämiseen.

9.3 Toimenpiteet

9.3.1 Nuorisotilatoiminta

Nuorisotiloja tulee kehittää siten, että ne vastaisivat tarkoitustaan yhä paremmin. Kehitystyössä tulisi huomioida myös nuorten mielipiteet. Näin saataisiin tiloista entistä viihtyisämpiä ja ne vastaavat käyttäjäkunnan tarpeita. Tätä kautta nuorisotilat tarjoavat todellisen vaihtoehdon ei-toivotuille vapaa-ajanviettomuodoille. Kiimingin kunnan kasvu ja etenkin sen ikärakenne tulee ottaa huomioon suunniteltaessa uusia investointeja, esim. Jäälin nuorisotiloja. Nuorisotilojen tulee olla alun perin siihen tarkoitukseen suunnitellut, väljät ja monikäyttöiset. Nuorille tulee järjestää virikkeellistä toimintaa, teemailtoja, peli-iltoja ym. Näiden toimintojen ohessa ja avulla nuoria ohjataan kasvamaan kohti terveellistä aikuisuutta. Nuoria tulee informoida myös alueen muista järjestöistä ja niiden toiminnasta. Tarvittaessa nuorisotilojen pitää osaltaan mahdollistaa nuorten tiedon saanti yhteiskunnan järjestämistä eri palvelumuodoista.

9.3.2 Raittiuskasvatus

Nuorten tulee saada tietoa raittiuskasvatuksesta ja päihteiden vaaroista. Tulevaisuudessa nuorille järjestetään erilaisia päihteiden vastaisia/valistavia tempauksia ja tapahtumia. Kuten esim. ”Ota selvää” -tapahtuma, ”0-rajadiskot” ja päihdelabyrinthi ym. Vuosittain järjestetään kouluilla raittiustalustusta. Seitsemäsluokkalaisille suunnitellaan päihde- ja väkivaltakasvatusta annettavaksi ”Uskalla sanoa ei päihteille ja väkivallalle” -ohjelman mukaan. Kunnassa toimii myös moniammatillinen terveyden edistämisen yhteistyöryhmä, joka suunnittelee osaltaan kunnassa tapahtuvaa terveyst- ja raittiustyötä.

9.3.3 Kerho- ja leiritoiminta

Nuorisotoimen tulee mahdollistaa erilaisten kerho- ja leiritoiminnan järjestäminen kunnan lapsille ja nuorille. Tässä toiminnassa on pyrittävä mahdollisimman monipuoliseen tarjontaan. Varsinkin kerhotoiminnan osalta on pyrittävä antamaan vastuuta nuorille. Nuoret osajajat on pyrittävä ottamaan mukaan eri kerhojen järjestämiseen. Erilaisten retkien ja leirien järjestämisessä kunnan nuorisotoimen tulee jatkossakin tukea kunnan lapsia ja nuoria entisen käytännön mukaisesti. Myös leiritoimintaa tulee kehittää tarpeiden mukaisesti.

10 NUORTEN TYÖPAJA

Kiimingin Nuorten työpaja toimii avustavana yksikkönä kunnan eri hallintokuntien toiminnassa syrjäytymisen ehkäisyssä, koulunkäyntivaikeuksissa, toisen asteen opiskelun keskeyttäneiden ohjaamisessa opiskelun jatkamiseen tai heidän ohjaamisessa työelämään, huumeiden käytön ehkäisyssä, rikosten ehkäisyssä ja mielenterveyskuntoutuksessa. Tehtyjen jälkiseurantatietojen perusteella työpajatoiminnalla on saavutettu erittäin hyviä tuloksia. Kaikista työpajalla olleista nuorista yli 80% joko työllistyy tai lähtee opiskelemaan työpajajakson jälkeen.

10.1 Syrjäytymisen ehkäisy

Kiimingin kunnassa on kasvava joukko nuoria ja nuoria aikuisia, jotka ovat syrjäytymisvaarassa, näille henkilöille työpaja pyrkii mahdollisuuksiensa ja resurssien puitteissa tarjoamaan mahdollisuuden saada sisältöä elämäänsä ja mahdollisuuden työkokemukseen tai kokeilla eri ammatteja ja näin löytää oma alansa, johon kouluttautua.

10.2 Koulunkäyntivaikeudet

Työpaja toimii yhteistyössä Kiimingin yläasteen kanssa koulunkäyntiongelmista kärsivien oppilaiden auttamisessa. Kun oppilaalla ilmenee vaikeuksia keskittyä koulun käyntiin, on hänellä mahdollisuus tulla työpajalle työskentelemään ja rauhoittumaan. Myös niille oppilaille, joilla on ollut vaikeuksia keskittyä teknisiin töihin koululla, on tarjottu mahdollisuus suorittaa teknisen työn tunnit työpajalla.

10.3 Opiskelun keskeytys

Oulun seutukunnassa toisen asteen opiskelun keskeyttää 16 % ikäluokasta (tieto Pertti Kokkoselta Oulun lääninhallituksesta) joista negatiivisia 2/3. Tämä ryhmä Kiimingin kaltaisessa kasvavassa kunnassa jossa nuorten osuus on suuri tuo jatkuvasti kasvavia ongelmia, näihin työpaja pyrkii hakemaan ratkaisuja yhteistyössä eri oppilaitosten kanssa. Nuoret pyritään sijoittamaan työpajalle, kunnes he löytävät uuden opiskelupaikan tai lähtevät jatkamaan kesken jääneitä opintojaan.

10.4 Huumeiden käyttö

Huumeongelmat ovat yksi vaikeimmista ongelmista, jotka ovat kasvamassa Kiimingissä valitettavan nopeasti. Työpaja ei voi olla hoitolaitos, mutta katkaisuhoidon jälkeen tapahtuvassa hoidossa työpaja on yksi varteenotettava mahdollisuus. Katkaisuhoidon jälkeen työpaja tarjoaa heille mahdollisuuden normaaliin elämään ja hoidon tarvitsemaan joustavuuteen työoloissa. Myös niille huumeiden käyttäjille jotka tulevat työpajalle siinä vaiheessa, ettei käyttö ole vielä kovin pitkällä, voidaan hakea apua vapaaehtoisesta hoidosta yhteistyössä käyttäjän kanssa.

10.5 Rikosten ehkäisy

Rikosten ehkäisyssä tehtävä työ tapahtuu oikeuslaitoksen ja kriminaalihuoltolaitoksen kanssa tehtävällä yhteistyöllä, tarjoamalla kiiminkiläisille nuorille, jotka ovat saaneet vankeustuomion,

mahdollisuutta suorittaa tuomio yhdyskuntapalveluna työpajalla. Tehdyissä tutkimuksissa on osoitettu, että vankilalla on erittäin harvoin parantavaa vaikutusta, mutta yhdyskuntapalvelun kautta on saatu hyviä tuloksia.

10.6 Mielenterveyskuntoutus

Työpaja tarjoaa kuntoutusta työelämään mielenterveysongelmista kärsiville henkilöille heidän tarvitsemassaan laajuudessa ja muodossa. Yhteistyö tapahtuu Kiimingin mielenterveyskeskuksen ja terveyskeskuksen mielenterveysyksikön kanssa.

10.7 Toimenpiteet

Toiminnan laajentamiseen on jatkuvaa painetta. Tämä vaatisi työpajalle lisää henkilökuntaa. Tähän ei tällä hetkellä ole mahdollisuutta kuin erittäin kiireellisissä tapauksissa, koska tilaresurssit eivät anna siihen mahdollisuutta.

Työpajaohjaajien koulutuksesta pitää huolen lääninhallituksen sivistysosasto, valtakunnallinen työpajayhdistys ja Oulun ympäristö kuntien työpajaprojekti.

11 POLIISITOIMINTA

Haukiputaan kihlakunta koostuu Haukiputaan, Iin, Yli-Iin, Kuivanimen, Kiimingin ja Ylikiimingin kunnista.

Asukasluvultaan Haukiputaan kunta on suurin. Poliisin tehtävistä ja ilmitulleista rikoksista n. puolet on Haukiputaan kunnan alueelta. Kihlakunnan väkiluvun kasvun jatkuminen vuoden 2002 aikana on ollut olennaisin ympäristötekijä poliisin toiminnan kannalta. Leimaa antava piirre poliisin toiminnassa on ollut myös omaisuusrikosten, vahingontekorikosten, pahoinpitelyrikosten ja huumausainerikosten lisääntyminen.

Väkiluku kasvaa edelleen suunnittelukaudella. Kasvu on edelleen voimakkainta Oulun kaupungin rajakunnissa Haukiputaalla ja Kiimingissä. Voimakas väestön lisäys aiheuttaa sosiaalisten ongelmien kasvua perheissä ja luokkakokojen kasvun myötä vaikeuksia myös kouluissa. Tämä heijastuu poliisin työhön lisääntyvänä väkivalta,- huume,- omaisuus- ja nuorisoriikollisuutena.

Kihlakunnan väestömäärän kehitys

Taulukko1

vuosi	1998	1999	2000	2001	2002
as.luku koko kihlak	37800	38500	39400	40750	41200
as.luku Kiiminki	9850	10100	10400	10750	11113

Katuturvallisuus

Haukiputaan koko kihlakunnan alueella poliisin yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tehtäväilmoitusten määrät ja niissä suoritettut poliisitoimenpiteet.

Taulukko2

	1998	1999	2000	2001	2002
Tehtäväilmoitukset kpl	5076	5843	5882	5743	5764
Toimenpiteet kpl	6690	8873	8371	8403	15688

Poliisin tehtävistä ja toimenpiteistä n. 65 % on yleisillä paikoilla suoritettuja.

Haukiputaan kihlakunnan poliisilaitoksen henkilöstömäärän kasvun johdosta on näkyvien poliisipartioiden määrää pyritty lisäämään koko kihlakunnan alueella etenkin viikonloppujen aikana kuntakeskuksissa. Samalla poliisipartioiden toimintavalmiusaika tehtäville on tehostunut.

11.1 Toimenpiteet katuturvallisuuden parantamiseksi

1. Resurssien lisääminen näkyvään poliisipartiointiin.
2. B-partion käyttöönotto työvuorojärjestelyin huomioiden tarve painopisteaikana/-alueilla.
3. Poliisilaitos tekee analyysin hälytystehtävien ajallisesta ja alueellisesta sijoittumisesta kihlakunnan alueella.
4. Lähipoliisitoiminnan mukaisesti partioille jaettu vastuualueet kihlakunnassa.
5. Kiiminkiin sijoitetaan yksi poliisi vastuualueenaan Kiiminki sekä Ylikiiminki. Yhteistyöllä sosiaaliviranomaisten kanssa puututaan ensimmäisiin rikkomuksiin kotikäynnein ja puhutteluin. Osallistutaan seurakunnan ja kunnan nuorisotyön eri projekteihin. Yhteistyö yrittäjien kanssa.

Rikosten selvittäminen

Kiimingin alueella ilmitulleet kaikki rikoslakirikokset

Taulukko3

	1998	1999	2000	2001	2002
Määrä kpl	435	508	590	649	480
Selvitetty %	59,77	52,56	52,54	64,41	69,38

Kiimingin alueella ilmitulleet omaisuusrikokset

Taulukko4

	1998	1999	2000	2001	2002
Määrä kpl	241	296	304	337	199
Selvitetty %	24,07	25,68	24,67	29,8	37,19

Tavoitteena on vähentää pahoinpitely- ja omaisuusrikosten määrää edellisten vuosien tasosta ja tehostaa huumausainerikosten tutkintaa. Pahoinpitelyrikoksista on vuosina 1998-2002 selvitetty n. 85%.

11.2 Rikostutkinnan tehostaminen

1. Tehostetaan rikosten tutkintaa hyödyntämällä uusia ATK-järjestelmiä ja lisäämällä tutkijoita.
2. Osallistutaan kihlakunnan alueella olevien koulujen laillisuus- ja valistuskasvatukseen.
3. Huumausainerikosten tutkinnan tehostaminen.
4. Huumevalistusta opettajille ja vanhemmille yhteistoiminnassa Oulun poliisilaitoksen kanssa.

Ennalta estävä toiminta

Oikeuskasvatustunnit kpl

Taulukko5

1998	1999	2000	2001	2002
130	1110	158	165	260

Poliisi osallistui v. 2002 aikana valistustilaisuuksiin, joihin käytettiin työaika n. 250 tuntia. Tilaisuuksiin osallistujia oli n. 5000, valistajina toimineita poliiseja 15-16.

Kouluissa on annettu laillisuus- ja liikennevalistustunteja sekä osallistuttu yhteistyötahojen kanssa erilaisiin työryhmiin ja muihin tilaisuuksiin.

11.3 Hankkeet ja niiden toteuttaminen

1. Tavoitteena on antaa kouluissa laillisuus- ja liikennevalistusta vuosittain 150 tuntia. Kohdeluokat ja valistuksen määrä sovitellaan koulujen yksilöllisten tarpeiden mukaan.

2. Poliisitoiminnassa jatketaan lähipoliisimallin mukaista peruspoliisitoimintaa, johon liittyy ongelmakeskeinen ajattelu sekä aktiivinen ja yhteistyöhakuinen toimintatapa muiden viranomaisten ja yhteistyötahojen suuntaan.

3. Suojausneuvontaa yritys- ja yksityisturvallisuuden osalta jatketaan 2003. Rikospaikoilla käyvät poliisipartiot antavat suojausneuvontaa itsenäisesti pienemmissä puitteissa. Sijoitettu poliisimies on joustavasti käytettävissä erilaisiin tehtäviin ja tilaisuuksiin. Vaativimmissa tapauksissa poliisipartiot selvittävät suojausneuvonnan halua ja tarvetta ja välittävät tästä tiedon eteenpäin neuvonnan järjestämiseksi

4. Kiiminkiin sijoitettu poliisimies on joustavasti käytettävissä erilaisiin tehtäviin ja tilaisuuksiin.

12 SEURAKUNTA

12.1 Yleistä

Eräs kristillisen uskon keskeisimpiä opetuksia on lähimmäisenrakkaus. Tämän ja toisen ihmisen huomioimisen näkökulmat ovat esillä lähes poikkeuksetta kaikissa seurakunnan tilaisuuksissa. Olennaisimpia kysymyksiä onkin, kuinka tämä voitaisiin elää todeksi arkielämässä.

Nykyistä ajattelua hallitsee voimakkaasti yksilöllisyyttä korostava suhtautuminen elämään. Kristillisen seurakunnan olemukseen kuuluu sen sijaan yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuutta painottava ajattelutapa. Kirkossa puhutaan yhteisestä seurakunnasta.

12.1.2 Papisto

Seurakunnan papisto tapaa lukuisan määrän kiiminkiläisiä kirkollisissa toimituksissa ja erilaisilla kotikäynneillä. Jos näissä tilanteissa tavataan ongelmaperheitä tai –henkilöitä, otetaan tarvittaessa yhteyttä joko kunnan sosiaalitoimen edustajiin tai terveyskeskukseen, mikäli ei ole kysymys suoranaisestä rippisalaisuudesta ja virkamiehen vaitiolosta.

12.1.3 Lapsityö

Lapsityö sisältää Kiimingin seurakunnassa päiväkerho-, pyhäkoulu- ja iltapäiväkerhotyön. Seurakunnan lapsityön lähtökohtana on kasteopetus ja kotien kristillisen kasvatuksen tukeminen.

12.1.4 Toiminta

Päiväkerhot kokoontuvat kerran viikossa. Niitä pidetään 3-5-vuotiaille lapsille. Seurakunnan lastenohjaajat vastaavat päiväkerhoista lapsityönohjaajan johdolla. Iltapäiväkerhot kokoontuvat viitenä päivänä viikossa.

Pyhäkoulut (sunnuntaisin toimivat) pidetään kerran kuukaudessa vapaaehtoisten opettajien voimin. Osa kokoontuu kodeissa, osa muissa sopivissa tiloissa (Jäälissä seurakuntakodilla, kirkonkylällä Raatintalossa). Parkkipyhäkoulu toimii joka toinen lauantai Jäälän seurakuntakodilla myös vapaaehtoisten pitämänä. Pyhäkoulutyötä ovat myös arkipyhäkoulut ala-asteilla (6) ja perhepäivähoidossa oleville lapsille. Pitopaikkana ovat koulut, Sykkeen toimitilat, seurakunnan leirikeskus Suvela ja perhepäivähoitajien kodit.

Ns. päivänavaukset ovat osa lapsityötä ja niitä pidetään kaikissa kunnan päiväkodeissa ja päivähoitopisteissä (7).

Arkipyhäkouluista ja päivänavauksista vastaa lapsityönohjaaja.

12.2 Varhaisnuorisotyö

Turvallisuutta tukevat toimet

Varhaisnuorisotyö on 7-14-vuotiaille tytöille ja pojille suunnattua toimintaa. Toiminnan runkona ovat kerhot sekä leiri- ja retkitoiminta. Tärkeä osa toimintaa on myös koulujen kanssa tehtävä yhteistyö, mm. oppituntivierailut ja päivänavaukset.

Toimintamme lähtökohdat voi kiteyttää kolmeen asiaan:

1. Kastekäskyn velvoitus järjestää kristillistä opetusta seurakunnan jäsenille
2. YK:n ihmisoikeuksienjulistus, jonka mukaan ”ihmiskunnan velvollisuus on toimia lasten parhaaksi”
3. Yhteinen eettinen ja sosiaalinen vastuu lapsista ja nuorista, jotta heillä olisi mahdollisuus ja edellytykset tasapainoiseen, turvalliseen ja antoisaan elämään. Lapsen ja nuoren on koettava olevansa arvokas ja hänen eettinen kasvunsa on turvattava. Työmme on myös työtä tulevien sukupolvien hyväksi näiden lasten ja nuorten kautta. Se on osa yhteiskunnan yhteistä kasvatustyötä raja-aidat ylittäen ja voimavarat yhdistäen.

12.2.1 Lapsi - ja varhaisnuorisotyön kehitystavoitteita

- seurakunnan lapsityön ja varhaisnuorisotyön tilojen turvallisuuden parantaminen
- turvallisen työympäristön luominen

12.3 Nuorisotyö

Seurakunnan nuorisotyö on yli 14-vuotiaille suunnattua toimintaa. Toiminnan pohjana on kaste- ja lähetyskäsky ja rakkauden kaksoiskäsky. Tavoitteena on tietysti edellä mainitusta raamatunkohdista nouseva opetus; seurakuntayhteys kuuluu kaikille ja jokaisella on ihmisarvo. Tärkeäksi on katsottu juurruttaa nuoret syvälle ja mahdollisimman monipuolisesti seurakunnan toimintaan. Näin löytyy paras ja turvallisin kasvupohja mennä läpi nuoruuden myllerrystenkin kohti aikuisuutta. Tärkeä osa seurakunnan nuorisotoimintaa ovat yhteydet ulospäin.

12.3.1 Kehitystavoitteita

Lisääntynyt laaja-alainen verkostoituminen vaikeuksissa olevan lapsen ja nuoren hyväksi on ylläpitämisen arvoista. Sitä pitäisi tehostaa ja vahvistaa.

12.4 Erityisnuorisotyö

Tavoite: Tavoitteena on nuorten syrjäytymisen ehkäisy sekä tukea jo syrjäytymässä olevia nuoria.

Resurssit: Kasvatustyönpappi ja erityisnuorisotyönohjaaja sekä kasvatustyönjohtokunta.

Keinot: Kotikäynneillä ja vastaanotoilla tapahtuva ihmisten kohtaaminen: henkinen, hengellinen ja taloudellinen apu, yksilö- ja perhetyö.

Erityisnuorten leiri- ja retkitoiminta sekä pienryhmätoiminta

Yhteistyö kunnan viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa päihde- ja huumeasioissa, kriminaalityössä sekä koulutyössä

Erityisnuorten pienryhmätoiminta kunnan erityisnuorisotyöntekijän kanssa: tyttökerhot, moottorikerho pojille ja punttikerho

Koulutus ja kasvatusta: päivänavauksissa ja kouluvierailuilla, rippikouluissa sekä opetus ja ohjaus yksilötyössä

12.4.1 Kehittämissuunnitelma

Erityisnuorisotyön tulee kartoittaa ja kehittää uusia toimintamuotoja Kiimingin nuorille. Toiminnan avulla pyritään ennaltaehkäisemään nuorten ongelmakäyttäytymistä. Erityisnuorisotyön tulee luoda vähempiosaisille nuorille mahdollisuus harrastaa ja osallistua Kiimingin nuorille järjestettävillä leireillä ja retkille. Toiminnan ajatuksena on ohjata ja tukea nuoria kasvamisessa, koulunkäynnissä ja perhe-elämässä.

Kaiken toiminnan mahdollistamiseksi tulee luoda työntekijälle asianmukaiset työtilat turvallisuus huomioiden, sekä nuorille kokoontumistilat jotka ovat vain heitä varten. Yhteistyön eri sektoreihin tulee olla mutkatonta ja joustavaa. Yksi harkittavista tulevaisuuden suunnitelmista on yhteistyötilat kunnan ja seurakunnan erityisnuorisotyön kanssa.

12.5 Diakoniatyö

Tavoite: Tavoitteena on tukea jo olemassa olevia verkostoja ja edesauttaa uusien löytymistä.

Resurssit Diakoniapappi ja kolme diakoniaviranhaltijaa, diakoniatyön johtokunta sekä 60 vapaaehtoista

Keinot: Kotikäynneillä ja vastaanotoilla tapahtuva ihmisten kohtaaminen: henkinen, hengellinen ja taloudellinen apu, yksilö- ja perhetyö

Työikäisten ja vanhusten leiri- ja retkitoiminta sekä ryhmät: perhekerho, eläkeläisryhmät, diakonia- ja lähetyspiirit, lähimmäisautuvan toiminta sekä virkistyspäivät

Yhteistyö kunnan viranomaisten ja kolmannen sektorin kanssa: henkisen huollon ensiavussa, sururyhmissä, päihde- ja huumeasioissa, mielenterveys- ja vanhustyössä sekä taloudellisen kriisiavun järjestämisessä

Koulutus ja kasvatusta: lähimmäispalvelutoiminnassa ja –kursseilla, päivänavauksissa ja kouluvierailuilla, rippikoulussa sekä opastus ja ohjaus yksilötyössä

12.5.1 Kehittämissuunnitelma

Työntekijöiden ja asiakkaiden turvallisuuden huomioonottaminen vastaanotoilla ja kotikäynneillä, hälytysjärjestelmien ajanmukaistaminen, sekä työntekijöille henkilökohtainen sumutin. Vuosittainen seuranta toimintasuunnitelmassa ja toimintakertomuksessa

12.6 Lähetystyö

Lähetystyön tarkoituksena on viedä evankeliumia sitä tuntemattomille. Käytännössä se on olosuhteiden parantamista. Tämä voi vähentää lähialueelta koettua rikollisuutta. Lähetystyön kautta saadaan tietoa uusista kansoista ja ihmisistä, jolloin suvaitsevaisuus ja ymmärrys lisääntyy.

12.6.1 Kehittämissuunnitelma

Tulevaisuudessa lisätään kansainvälistä kanssakäymistä ja varaudutaan osallistumaan maahanmuuttajien kotouttamisohjelmaan.

13 YRITTÄJÄT

13.1 Yrittäjäkoulutus ja yhteistyö kunnan kanssa

Yrittäjäyhdistykset pyrkivät järjestämään yrittäjäkoulutusta ja tutustumista alueensa yrityksiin ja yrittäjiin. Yrittäjien ja kunnan yhteistoiminnalla työllistetään Kiimingin kunnan 15-18-vuotiaita nuoria kahdeksi viikoksi. Kiimingin kunnan budjetissa nuorten työllistämiseksi kesällä on varattu v. 2003 17 000 euroa. Tällä summalla työllistyy n. 90 nuorta.

13.2 Varastamisen ehkäiseminen liikkeissä

Suurimmissa liikkeissä on tavaroiden varkaussuojaus tuotteissa sekä hälytys portilla. Myös tuotteiden esille asettelulla pyritään ehkäisemään varkauksia. Liikkeissä on näiden lisäksi julisteita kertomassa varkauden seurauksista. Useissa liikkeissä ilmoitetaan näpistyksestä kiinnijääneet poliisille, koululle ja vanhemmille. Kiimingissä useat yritykset sekä teollisuuskiinteistöt ovat antaneet vartiointiin vartiointiliikkeen huolehdittavaksi. Usein myös rahojen kuljetus kuuluu vartiointiliikkeen toimintaan.

13.3 Työturvallisuus

Työturvallisuus on noussut keskustelun piiriin useiden työpaikoilla tapahtuneiden väkivaltatapausten myötä. Huumeiden tai muiden päihteiden vaikutuksen alla olevat asiakkaat ovat arvaamattomia ja aiheuttavat työntekijöissä pelkoa. Vaarallisia tilanteita syntyy esim. apteekkeissa, kauppojen kassoilla ja Kelan toimistoissa. Näille työntekijöille ei juurikaan ole järjestetty koulutusta vaarallisten tilanteiden varalta.

13.5 Asiakkaiden turvallisuus

Henkilökunnan koulutusta palo- tai muuta katastrofitilannetta varten ei ole järjestetty kuin suurimmissa yrityksissä. Ravintoloissa esim. vahtimestareilla on alkanut pakollinen koulutus vuoden 2000 alusta. Yrityksillä on mahdollisuus pyytää palo- ja poliisiviranomaisia kartoittamaan vaaratilanteita ja kouluttamaan henkilöstöä ko. tilanteiden varalta.

13.6 Harmaan talouden kitkeminen

Esimerkiksi Suomen Hotelli- ja ravintolaliitto on lähtenyt voimakkaasti liikkeelle poistamaan rikollista toimintaa (harmaata taloutta) hotelli- ja ravintolatoiminnasta. Tarkoitus on poistaa liiketoiminnasta yritykset, jotka eivät huolehdi yhteiskunnallisista velvoitteistaan.

13.8 Vakuutuskorvausrikkomukset

Vakuutusyhtiöt antavat epäilyttävät vakuutuskorvausvaatimukset poliisitutkintaan, jolloin mahdolliset vakuutuspetosyritykset paljastuvat.

13.9 Toimenpiteet

13.9.1 Yrittäjäkoulutus ja yhteistyö kunnan kanssa

Työharjoittelupaikat tulisi järjestää ensisijaisesti oman kunnan alueelta ja koulujen tulisi järjestää työharjoittelukouluttajan koulutusta yrityksille. Työnantajien ja paikallisten koulujen yhteistyön kehittäminen on erittäin tärkeää. Työharjoittelun määrä opiskelijoilla on valtavasti kasvanut viime vuosina. Kaikilla Kiimingin nuorilla (15-18 v) tulisi olla mahdollisuus kahden viikon työharjoitteluun kunnan tuella.

Yrittäjien tulee tehdä toimintaansa tutummaksi esim. järjestämällä tutustumiskäyntejä, yhteisiä illanviettoja tms. Näin yritys saa ”kasvot”, jolloin ilkeiden kohde on henkilöitynyt, eikä pelkkä ”esine”.

13.9.2 Varastamisen ehkäiseminen liikkeissä

Pyritään saamaan yhteistoimintaa Kiimingin liikkeiden kesken, esim. yhteisten vartiointikierrosten järjestämiseksi. Yritysten tulee puuttua heti varsinkin nuorten henkilöiden näpistykseen yhteistyössä koulun ja poliisin kanssa, sekä laatia yhteiset toimintaohjeet näpistystilanteisiin. Yrityksissä tulee tehdä turvallisuuskartoitus yhdessä vakuutusyhtiön ja vartiointiliikkeen kanssa. Tällaisella toiminnalla löydettäisiin parannuskohdat.

13.9.3 Työturvallisuus

Työturvallisuuskoulutusta tulisi järjestää kaikille asiakaspalvelussa oleville. Esimerkiksi tulisi saada tietoa miten kohdata ryöstötilanne, väkivaltaisesti käyttäytyvä asiakas tai huumeiden vaikutuksen alaisena oleva asiakas.

13.9.5 Asiakkaiden turvallisuus

Yritysten henkilökunnan tulee yhdessä palo- ja poliisiviranomaisten kanssa selvittää vaaratilanteet yrityksissä asiakkaiden turvallisuuden kannalta. Suurimpiin toimipaikkoihin tulisi nimetä palovastaava, joka ohjaa toimintaa vaaran sattuessa.

14 JATKOTOIMENPITEET

Tässä suunnitelmassa on esitetty lukuisia toimenpiteitä rikollisuuden vähentämiseksi ja kansalaisten turvallisuuden lisäämiseksi. Myönteiseen tulokseen päästään vain kunnan ja valtion viranomaisten, koko julkisen sektorin, elinkeinoelämän, kirkon, kansalaisjärjestöjen ja kaikkien kuntalaisten aktiivisella toiminnalla ja saumattomalla yhteistyöllä; moniammatillisella yhteistyöllä ja verkostoitumalla.

Lopullisia vastauksia on mahdoton antaa, mutta tarkoituksena on ainakin, että suunnitelman toteuttamista kaikilla sektoreilla jatketaan ja parannetaan, yhteistyötä tiivistäen.

Tärkeää on se, että suunnitelman pohjalta kukin hallintokunta/yhteisö jatkaa omien tarkennettujen suunnitelmiansa laatimista turvallisuuden parantamiseksi ja rikosten ehkäisemiseksi.

Suunnitelman laatimiseen on osallistunut lukuisa joukko toimijoita.

Kiinteiden yhteyksien ylläpitäminen kunnan viranomaisten, poliisin, seurakunnan ja yrittäjäyhdistyksen välillä on tästä eteenkin päin erittäin tärkeää. Suunnitelma esitetään kunnanhallituksen ja -valtuuston hyväksyttäväksi. Suunnitelma esitellään tiedotustilaisuudessa laatijatahojen toimesta lehdistölle. Hyväksytty suunnitelma esitetään kunnan internet-sivuilla.

Tehty suunnitelma on alku Kiimingin kunnan turvallisuussuunnitelmaksi ja siinä on varmasti edelleen kehitettävää. Annettu palaute tullaan käyttämään hyväksi vuosittaisessa suunnitelman seurannassa. Eri toimijoiden on pyrittävä esittämään tarvittavaa rahoitusta toimialallaan vuosittaisten talousarvioesitystensä yhteydessä. Työryhmä esittää, että suunnitelman myöhempää toteutumista ja tarkentamista varten nimetään seurantaryhmä.

<u>PAINOPISTEALUEET</u>	<u>TOIMENPITEET</u>	<u>VASTUUTAHO</u>	<u>SIDOSRYHMÄT</u>
<u>Päihteet (alkoholi, huumeet, lääkkeet)</u> * Ennaltaehkäisy * Luvaton välitys * Häiritsevä päihteiden käyttö * Päihteiden vaikutuksen alaisena oleminen	* Päihdevalistus * Anniskelun ja vähittäismyynnin valvonta * Eri sektoreiden toimintaohjeet * Päihdestrategian laatiminen	* Yritykset * Poliisi * Kaikki	* Moniammatilliset yhteistyöryhmät * Kaikki
<u>Yleinen turvallisuus</u> * ks. Malli * Omaisuuteen kohdistuvat rikokset * Väkivalta	* Liikenneturvallisuussuunnitelman toteuttaminen (tiestö) * Ennaltaehkäisevä työ * Omaisuuden suojaus	* Tekninen toimi * Poliisi * Sosiaali- ja terveystoimi * Sivistystoimi	* Vartiointiliikkeet * Pelastustoimi
<u>Erityistuen tarpeessa olevat</u> * Nuoret > päihteiden käyttö, näpistys, kiusaaminen, kiristys * Syrjäytymisvaarassa olevat * Perheet > perheväkivalta, juuressa oloisuus, palvelujen ja tuen järjestäminen (lapsi/nuori)	* Lapsi- ja nuorisopoliittinen ohjelma * ennaltaehkäisevä ja korjaava-työ *perheidentukeminen	* Poliisi * Sosiaali- ja Terveystoimi * Sivistystoimi * Kunnan ja seurakunnan nuorisotyö * Vanhemmat	* Järjestöt * Työvoimahallinto * Yritykset * Nuorten työpaja toiminta * Ensi- ja turvakoti